

Seminarium zorganizowane przez MCB w Krasnem było kolejnym sukcesem prezesa Stanisława Drausa i jego współpracowników. Tematyka prezentowanych referatów, jak i dyskusja były bardzo interesujące dla wszystkich uczestników.

Trzeba podkreślić, że organizatorzy stworzyli niepowtarzalną, wspaniałą atmosferę tego spotkania.

Zofia Pietrzak

100-lecie urodzin Profesor Marii Kardymowicz

8 grudnia br. Pani prof. dr hab. Maria Kardymowicz, emerytowany pracownik Instytutu Zootechniki skończy 100 lat. Jako naukowiec wiele zdziałała dla polskiej nauki. Jako człowiek jest wzorem hartu ducha, pracowitości i prawości. Z okazji tak wspaniałego Jubileuszu życzymy Pani Profesor kolejnych stu lat życia w dobrym zdrowiu.

Prof. dr hab. Maria Kardymowicz z domu Deichman urodziła się 8 grudnia 1902 roku w mieście Osweja w Rosji. W roku 1924 ukończyła Moskiewski Instytut Zootechniczny. W latach 1930-1933 pracowała w Centralnej Stacji Genetycznej oraz we Wszechzwiązkowym Instytucie Hodowli Zwierząt w Moskwie, do którego Stacja Genetyczna została włączona, w Dziale Genetyki i w Pracowni Sztucznego Unasieniania Zwierząt, kolejno na stanowiskach: technika, laboranta i pracownika naukowego. W tym okresie prowadziła badania z zakresu rozrodu owiec i sztucznego unasieniania krów. W latach 1933-1938 była zatrudniona we Wszechzwiązkowym Instytucie Hodowli Owiec i Kóz w Stawropolu (ZSRR) na stanowisku starszego pracownika naukowego, a w latach 1938-1942, również w Stawropolu, na Wydziale Przyrodniczym Instytutu Pedagogicznego w Katedrze Fizjologii Zwierząt na stanowisku docenta. W latach 1933-1942 wykonała kilka prac badawczych z zakresu fizjologii rozrodu królików i owiec. Równocześnie systematycznie brała udział w zajęciach dydaktycznych z zakresu sztucznego unasieniania owiec na kursach dla zootechników, organizowanych co roku przez Instytut Hodowli Owiec i Kóz.

W latach 1943-1944 pracowała dorywczo jako pracownik laboratoryjno-techniczny w jedwabnictwie w stacji Produkcji Greny w Odessie oraz jako pracownik techniczny na fermie „Istrica”, należącej do Wydziału Rolnego Politechniki w Bukareszcie (Rumunia). Do Polski przyjechała w roku 1946 i podjęła pracę na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie Jagiellońskim, w Zakładzie Doświadczalnym Balice, należącym wówczas do Instytutu Zootechnicznego UJ, przemianowanym w 1948 r. na Instytut Genetyki Zwierzęcej i Biologii Hodowlanej UJ. Po powstaniu w 1950 r. Instytutu Zootechniki nadal pracowała w Balicach w Dziale Biologii Hodowlanej, gdzie, dzięki poparciu i pomocy prof. dr T. Marchlewskiego,

już w pierwszych latach po wojnie zorganizowała małą króliczarnię i niewielką owczarnię dla badań nad rozrodem tych gatunków zwierząt. W roku 1954 uzyskała stopień docenta, a w 1961 – profesora nadzwyczajnego. W latach 1961-1974 była kierownikiem Zakładu Biologii Hodowlanej.

Badania prowadzone w tym czasie przez prof. Marię Kardymowicz dotyczyły: przeszczepiania zarodków króliczych i owczych; sezonowości i cykliczności procesów rozrodczych u owiec; synchronizowania i pobudzania tych procesów; zwiększania plenności owiec; sztucznego unasieniania owiec oraz krzyżowania towarowego owiec – cakła z karakułem. Badania nad przeszczepianiem zarodków ssaków, rozpoczęte w pierwszych powojennych latach, a także inne badania dotyczyły zagadnień stosunkowo nowych w nauce światowej i często prawie zupełnie nieznanymi w nauce zootechnicznej w Polsce. Wyniki tych badań były nie tylko publikowane oraz przedstawiane na konferencjach naukowych, ale także upowszechniane przez Profesor Marię Kardymowicz podczas licznych szkoleń na kursach dla zootechników.

Poza pracą badawczą zajmowała się także działalnością organizacyjną. W 1946 r. zorganizowała w ZD Balice pierwszą w ówczesnym województwie krakowskim, a drugą w Polsce stację sztucznego unasieniania bydła, którą przez kilka lat prowadziła. Stacja ta miała znaczenie zarówno hodowlane – ze względu na intensywne wykorzystywanie wartościowych buhajów znajdujących się w ZD Balice, jak i propagandowe – upowszechnianie nowej metody rozrodu. Profesor Kardymowicz była również organizatorem i faktycznym kierownikiem pierwszej w Polsce stacji sztucznego unasieniania owiec. Zorganizowano ją w 1950 roku na terenach wypasowych we wsi Jaworki, w powiecie Nowy Targ.

Profesor Maria Kardymowicz opublikowała 41 prac, w tym 37 prac naukowych, była promotorem 3 prac doktorskich. Jej badania przyczyniły się do rozwoju nauk zootechnicznych w Polsce, zwłaszcza dotyczących rozrodu zwierząt gospodarskich. Jest lub była członkiem następujących stowarzyszeń i organizacji krajowych: Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego – od 1947 r., Komisji Nauk Rolniczych i Leśnych Oddziału PAN w Krakowie – od 1959 r., Komisji Nauk Biologicznych Oddziału PAN w Krakowie – od 1963 r., Komitetu Nauk Zootechnicznych Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych PAN w Warszawie – w latach 1957-1970. Odznaczona została Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski; odznakami Zasłużony Pracownik Rolnictwa oraz Zasłużony dla Instytutu Zootechniki. W 1976 roku, po przejściu na emeryturę jeszcze przez rok pracowała w Instytucie Zootechniki jako konsultant.